

Jan Lankhaar, Bilderdijklaan 117

Naam	Geboren	Omgekomen
Lankhaar, Jan	Raamsdonk, 27.10.1927	Lübecker Bocht, 03.05.1945

Jan Lankhaar werd op 27 oktober 1917 geboren in Raamsdonk. Hij was het zesde kind in een groot gezin van tien kinderen. Zijn ouders waren Jan Lankhaar (1886–1971) en Wilhelmina Johanna Rutters (1888–1975). Tot het gezin behoorde ook een oudere meisjestweeling, die kort na de geboorte overleed. Jan groeide op in een hecht en warm gezin, waarin de onderlinge band sterk was. Hij hield van voetbal en speelde bij verschillende lokale clubs.

Eind september 1941 kwam Jan naar Rijswijk. Waarom hij juist naar Rijswijk verhuisde, is niet met zekerheid bekend. Mogelijk speelde de aanwezigheid van zijn oudere broer Gerrit daarbij een rol. Gerrit woonde met zijn gezin in die periode in Rijswijk en verhuisde wat later naar Delft.

Ook werk kan een reden zijn geweest voor Jans verhuizing. In de oorlogsjaren liepen jonge mannen zonder werk het risico om in het kader van de Arbeidsinzet naar Duitsland te worden gestuurd. Wellicht boden contacten via de kerk mogelijkheden om in Rijswijk werk en onderdak te vinden.

In Rijswijk huurde Jan achtereenvolgens een kamer aan de Heerenstraat 66 en later aan de Frederiklaan 31–33. Op 14 oktober 1943 verhuisde hij naar de Bilderdijklaan 117.

Hij werkte als klerk bij notaris Vink aan de Willemstraat 17, waar hij onder meer de boekhouding verzorgde. In zijn vrije tijd voetbalde hij, net als Piet Breebaart, in het eerste elftal van Semper Altius. De club kwam uit in de vierde klasse B van de zaterdagmiddagcompetitie. In het seizoen 1942–1943 werd Jan met zijn team kampioen.

Semper Altius I, kampioen der 4^e klasse B der N.V.B./ZME, seizoen 1942-1943.

Jan hurkt middenvoor met bal.

(Archief, familie Lankhaar)

Tijdens de oorlog raakte Jan betrokken bij het verzet. Hij sloot zich aan bij de Landelijke Knokploegen (LKP), die de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers (LO) ondersteunden. De LKP hield zich onder andere bezig met het verzorgen van bonkaarten en persoonsbewijzen, die soms door middel van overvallen werden verkregen.

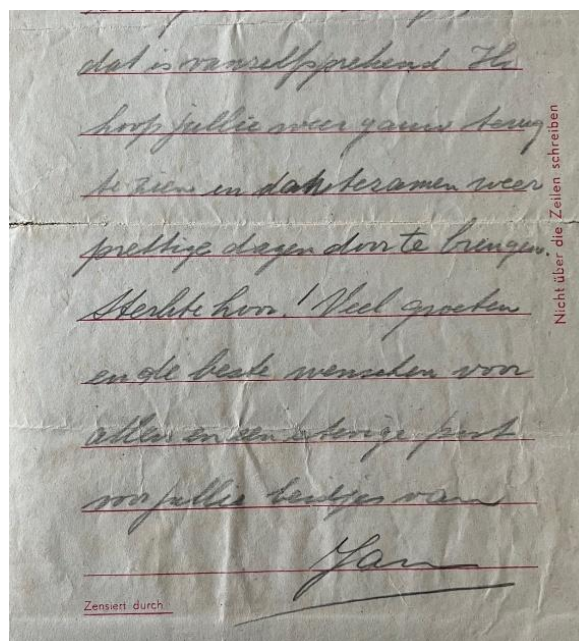
Jan onderhield intensief contact met zijn familie in Raamsdonk. Er werden korte briefjes geschreven, die door bekenden werden meegenomen wanneer zij van de ene naar de andere plaats reisden. Jan zijn briefjes zijn door de familie bewaard gebleven en geven een goed beeld van zijn tijd in Rijswijk en zijn betrokkenheid bij zijn familie.

Op 1 oktober 1944, Raamsdonk was nog niet bevrijd, sprak Jan af om samen met een meisje, Sien Verhagen, die kant op te fietsen. Ze bereikten Hardinxveld, maar mochten daar niet oversteken. Vervolgens fietsten zij door naar Gorinchem. Uiteindelijk mocht alleen Sien oversteken. Zij nam een brief van Jan mee, die zij later naar zijn familie doorstuurde. In haar begeleidende brief schreef zij dat zij Jan kende van haar logeerpartijen bij de familie Breebaart, waar Jan dagelijks over de vloer kwam.

De verzetsgroep Breebaart opereerde vanuit Oranjelaan 47, het ouderlijk huis van de gebroeders Breebaart. Welke precieze rol Jan Lankhaar binnen deze ploeg vervulde, is niet bekend. De verzetsactiviteiten werden vanzelfsprekend niet vastgelegd.

Op 12 december 1944 vond aan de Oranjelaan een bijeenkomst plaats van leden van de verzetsgroep. Waarschijnlijk door verraad wist de bezetter hiervan en viel het huis binnen. Jan Lankhaar werd, samen met vele anderen, gearresteerd. Hij werd overgebracht naar de gevangenis van Scheveningen, die tijdens de oorlog bekendstond als het „Oranjehotel”. Vanuit daar liet hij zijn familie weten dat het goed met hem ging en dat hij gezond was. Hij stuurde een voorbedrukt vel mee waarop zij konden terugschrijven en schreef dat zij levensmiddelen mochten opsturen, zolang de pakjes niet zwaarder waren dan één kilo. Ook vroeg hij om overleg over wat er met zijn boeken en kleren moest gebeuren.

Op 7 maart 1945 werd Jan overgebracht naar kamp Amersfoort. Ook daarvandaan liet hij zijn familie weten dat het goed met hem ging. De toon van zijn brieven bleef luchtig en optimistisch. Hij informeerde altijd naar de jonge kinderen van zijn broers en zussen en wist zelfs een wat sombere brief steevast af te sluiten met een kwinkslag.

dat is vanzelfsprekend. Ik
hoop jullie weer gauw terug
te zien en dat we samen weer
prettige dagen don te brengen.
Sterkte hun! Veel groeten
en de beste wensen van
allen en een laterige post
van jullie terug van
Jan

Zensiert durch

Nicht über die Zeilen schreiben

Briefje uit Amersfoort
(Archief, familie Lankhaar)

Weer later werd Jan doorgestuurd naar concentratiekamp Neuengamme bij Hamburg waar hij aankwam op 18 maart 1945.

Toen het Britse leger op 19 april 1945 Neuengamme dicht was genaderd, besloten de nazi's het kamp te ontruimen. De laatste twaalfduizend gevangenen werden afgevoerd. Omdat de opvangkampen overvol waren, werden zij naar Lübeck getransporteerd. Daar werden bijna tienduizend gevangenen overgebracht op de vrachtschepen Thielbek en Athen en op het grote passagiersschip Cap Arcona, dat voor anker lag bij Neustadt. Een deel van de gevangenen bleef tijdelijk achter in Neuengamme om alle sporen van het kamp uit te wissen. Ook zij werden later naar Lübeck gebracht.

Op 3 mei 1945, één dag vóór de Duitse capitulatie, bombardeerde de Britse Royal Air Force tijdens een laatste luchtaanval op de Duitse oorlogsvloot ook deze drie schepen. Aan boord bevonden zich duizenden uitgeputte en opeengepakte gevangenen. Hoewel de Britse autoriteiten op de hoogte waren van hun aanwezigheid, werd deze informatie niet aan de piloten doorgegeven. De Duitsers maakten ontsnapping onmogelijk en op gevangenen die toch wisten te ontkomen, werd geschoten. Minder dan vijfhonderd mensen overleefden deze ramp. (bron: Andere Tijden).

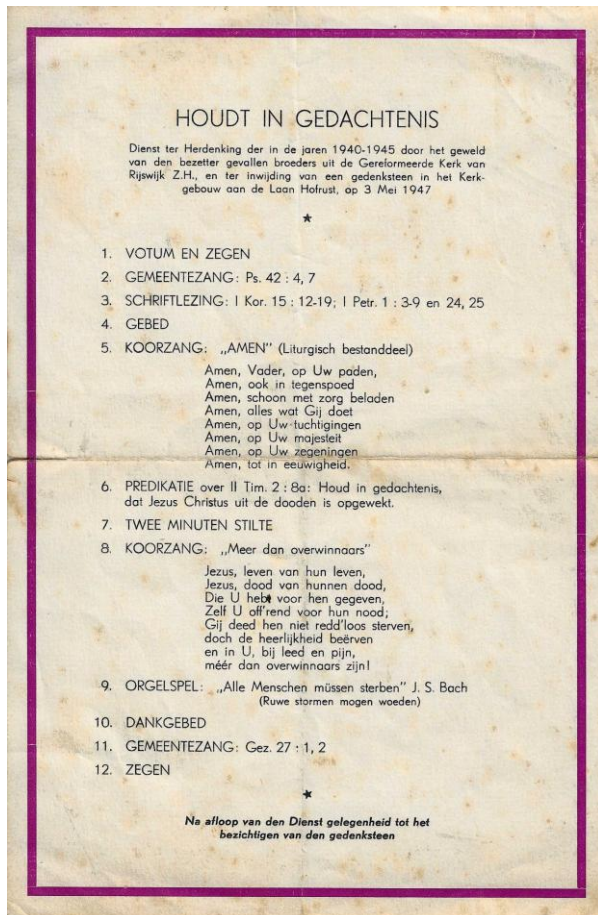
(Archief, familie Lankhaar)

Lange tijd bleef onzeker wat er met Jan was gebeurd. Eind mei ontving de familie een briefje van notaris Vink, die informeerde naar Jan omdat hij had gehoord dat Jan vanuit Duitsland in Eindhoven terecht zou zijn gekomen.

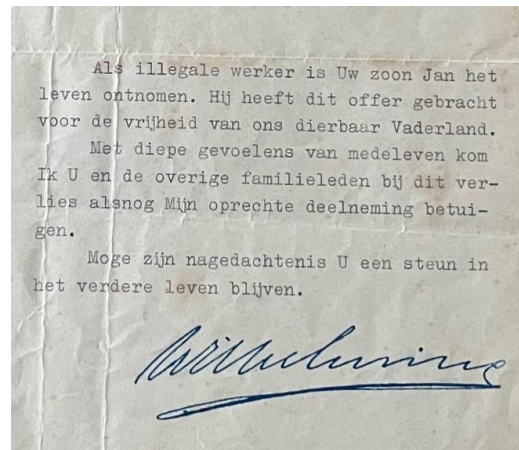
In juli volgde een brief van mevrouw Nieuwenhuis (Oranjelaan 32). Zij schreef dat Jan tot begin april samen had gezeten met de groep die in Rijswijk was opgepakt. Daarna waren zij gescheiden, maar begin april kwamen zij elkaar opnieuw tegen in Neuengamme. Jan leed toen aan dysenterie.

Uiteindelijk bereikte de familie het bericht dat Jan niet was teruggekeerd. Op 3 mei 1947 werd in het kerkgebouw aan de Laan Hofrust een gedenkdienst gehouden voor de broeders van de Rijswijkse Gereformeerde Kerk die tijdens de bezetting waren omgekomen. Daarbij werd een gedenksteen onthuld, waarop ook de naam van Jan Lankhaar staat vermeld.

Later in mei 1947 ontving de familie een brief van koningin Wilhelmina, waarin zij haar medeleven betuigde met het verlies van hun zoon.

(Archief, familie Lankhaar)

Brief gedateerd 13 mei 1947
(Archief, familie Lankhaar)

Ook Jan Lankhaar wordt geëerd op het Rijswijkse oorlogsmonument in Park Hofrust, dat op 4 mei 1949 werd onthuld. Zijn ouders, evenals zijn broers en zussen en hun kinderen, hebben de herdenkingen bij dit monument altijd trouw bijgewoond.

Jan Lankhaar kwam op 3 mei 1945 om het leven in de Lübecker Bocht, tijdens de ramp met de *Cap Arcona*. Pas in 1952 werd officieel een akte van overlijden opgemaakt.

Op 21 mei 2026 werd, in het bijzijn van nabestaanden, bij Bilderdijklaan 117 een Stolperstein voor Jan Lankhaar geplaatst.

1952

Nr. 81 Heden, op drie Mei negentienhonderd vijftien

negentienhonderd twee en vijftig, verscheen voor mij, ambtenaar van de burgerlijke stand van Rijswijk:

in Duitsland overleden: Lankhaar, Jan

oud geboren te Rijswijk, te Rijswijk, op drie Mei negentienhonderd twintien, jaar, negentienhonderd twintien te Rijswijk,
wonende te Rijswijk in Heideveld, gemeente: Lankhaar, Jan, die verklaarde
dat op de dertien, twintien, Lankhaar
negentienhonderd twee en vijftig, te Rijswijk in de Bocht van de Bocht, te Rijswijk, uur,
acht uur, na de burgerlijke stand van Rijswijk, te Rijswijk minuten, in de gemeente
Rijswijk is overleden: geboren te Rijswijk, op drie Mei negentienhonderd twintien
Widwe, akte, op drie, drie, op drie negentienhonderd twee en vijftig

oud _____,
geboren _____, wonende te _____,

Jan Lankhaar
27 oktober 1917, Raamsdonk
3 mei 1945, Lübecker Bocht (Cap Arcona)

Met dank aan
Janneke Everaarts – Lankhaar en familie